

Asia: OPH-4158-2023

Lausuntopyyntö vapaan sivistystyön Kansallisten perustaitojen osaamismerkkien osaamistavoitteiden ja arviointikriteerien luonnoksesta

Lausunnonantajan lausunto

Pyydämme kommentteja Digitaaliset taidot -osaamismerkkien osaamistavoitteiden laajuudesta ja sisällöstä, sekä arviointikriteerien laajuudesta ja sisällöstä.

-

Pyydämme kommentteja Kestävyysosaaminen-osaamismerkkien osaamistavoitteiden laajuudesta ja sisällöstä, sekä arviointikriteerien laajuudesta ja sisällöstä.

-

Pyydämme kommentteja Vuorovaikutus- ja työhyvinvointitaidot -osaamismerkkien osaamistavoitteiden laajuudesta ja sisällöstä, sekä arviointikriteerien laajuudesta ja sisällöstä.

Lisätään Hyvinvointi -osaamismerkin osaamistavoitteisiin ja arviointikriteereihin mielenterveystaidot. Muutetaan osaamistavoitteet muotoon ”Osaa kuvata omaa hyvinvointia ylläpitäviä ja mielenterveystaitoja vahvistavia käytäntöjä” ja arviointikriteerien ensimmäinen kohta muotoon ”tunnistaa mielenterveystaitojen, elintapojen ja palautumisen merkityksen toimintakyvyllään”.

Hyvä mielenterveys on työkyvyn perusta. Se heijastuu myönteisesti työyhteisön toimintaan ja työn tuottavuuteen. Mielenterveyden haasteet vaikuttavat merkittävästi suomalaiseen työelämään. Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöt olivat vuonna 2021 Suomen yleisin syy (38 %) siirtyä työkyvyttömyyseläkkeelle, ja yli puolet kaikista työkyvyttömyyseläkkeistä on mielenterveysperusteisia. 16–34-vuotiailla naisilla masennuksen perusteella maksettujen sairauspäivärahopäivien määrä henkilöä kohden on vuosina 2005–2021 noin kaksinkertaistunut.

Pitkien mielenterveyssyistä myönnettyjen sairauspoissaolojen saajien määrä on kasvanut yli 60 prosenttia vuodesta 2016. Neljä viidestä alle 35-vuotiaasta työkyvyttömyyseläkettä saavasta on eläkkeellä mielenterveyden häiriön vuoksi. Jos mielenterveyssyistä johtuva siirtyminen työkyvyttömyyseläkkeelle vähentyisi 10–15 prosenttia, työllisyysaste nousisi 0,25–0,37 prosenttia ja

BKT vahvistuisi 0,3–0,5 prosenttia. Mielenterveystaitoja vahvistamalla kehitykseen on mahdollista vaikuttaa.

Pyydämme kommentteja Oppimisen taidot -osaamismerkkien osaamistavoitteiden laajuudesta ja sisällöstä, sekä arviointikriteerien laajuudesta ja sisällöstä.

Lisätään Oma osaaminen -osaamismerkkin arviointikriteereihin opiskelukyky ja mielenterveystaidot. Lisätään uusi arviointikriteeri: ”nimeää toiminta- ja opiskelukykyä sekä mielenterveystaitoja vahvistavia keskeisiä tekijöitä vuorovaikutuksessa ohjaajan kanssa”

Eryteisesti nuorten ja nuorten aikuisten opiskelu- ja työkyky on heikentynyt koronapandemian myötä ja mielenterveyskriisi on syventynyt. Mielenterveysperustaiset sairauspoissaolot ja työkyvyttömyyseläkkeet korostuvat nuorissa ikäryhmissä.

Kouluterveyskyselyn (2021) mukaan tyytyväisyys elämään laski sekä yksinäisyys ja opiskelu-uupumus lisääntyivät. Joka kolmas tyttö kokee kohtalaista tai vaikeaa ahdistuneisuutta yläkoulussa ja toisella asteella. Tyttöjen ahdistus lisääntyi kahdessa vuodessa 20 %:sta yli 30 %:in. Korkeakouluopiskelijoiden terveystutkimuksen (2021) mukaan joka kolmas korkeakouluopiskelija on psyykkisesti kuormittunut eli kärsii ahdistus- ja/tai masennusoireista. Panostamalla opiskelukyvyyn ja mielenterveystaitojen vahvistamiseen kehitykseen on mahdollista vaikuttaa.

Pyydämme kommentteja Numero- ja taloustaidot -osaamismerkkien osaamistavoitteiden laajuudesta ja sisällöstä, sekä arviointikriteerien laajuudesta ja sisällöstä.

-

Pyydämme kommentteja Tekstitaidot-osaamismerkkien osaamistavoitteiden laajuudesta ja sisällöstä, sekä arviointikriteerien laajuudesta ja sisällöstä.

-

Lehtinen Timo
MIELI Suomen Mielenterveys ry